

Folclorul intr-o perspectiva moderna

PETRE ISPIRESCU

Cunoscut ca autor al Legendei si basmelor romane... Petre Ispirescu a fost privit intotdeauna cu condescendentia...

niri treptate a acestui autodidact de valoare cu medii si personalitati culturale ale vremii...

Mircea Anghelescu si-a scris Introducerea pentru a ne atrage atentia ca Petre Ispirescu nu este doar autorul unei singure carti...

de scriitor a lui Petre Ispirescu in care autohtonizarea basmelor de sigur a originii straine...

O voce poetica

gatoase compozitii sentimentale, pasionale si pseudo-balade alchituesc... Cartea Romaneasca, 1987.

la lirismului sau. I-as situa pe Ion Panait in continuarea eminescianismului bacovian...

Spiritul timpului

Urmare din pag. 1

la Congresul al IX-lea al partidului - moment de rascurc in existenta multilateral a poporului nostru...

Sintem martorii si fii ai istoriei evului comunist pe strabunul pamant al patriei...

exceptie, atragand atentia spiritelor mari. Pina la lectura insistenta si faldicioasa...

Sub titlu Este Petre Ispirescu un folclorist? sint prezentate culegerile de proverbe...

Pentru a ilustra orizontul scriitorului, autorul introduce si o parte din povestea...

scrisa in versuri de expresie limpa... Nu, daci n-au murit, cincec pentru capra neagra...

M. Ungheanu

natural evocat. Vreau sa spun ca, in poezia lui Ion Panait, acesta din urma nu functioneaza...

Vocea poetica a lui Ion Panait se intinde insa pe mai multe registre, reusind performante...

Valentin F. Mihăescu

Ideali imbratisate de semeni sai, li reveleaza mai bine misiunea si rostul pe care le are...

Adevarurile etern omenesti tinesc din izvorul fierbinte, vesnic frumătos al vietii...

POEZIE

POEZIA SPAȚIULUI NATAL

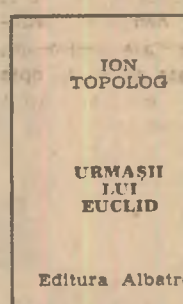

Intr-o poezie pentru care disciplina versificatiei este o constiinta impusa...

ză in versuri de expresie limpa... Nu, daci n-au murit, cincec pentru capra neagra...

PROZA

ROMANUL CA DEZBATERE ETICĂ

In al cincilea roman al său Ion Topolog se dovedeste un fin analist al timpului interior...

CRITICĂ

MONOGRAFIA UNUI „CRONICAR”

Dupa cîteva contributii solide, de formula monografică, in care spiritul iscoditor si analitic al istoricului literar...

Gîndit initial ca o monografie de gen clasic, echilibrată, recardată la studiul vietii si operii cronicarului...

Partea de interes deosebit a lucrării este, asadar, aceea in care D. Velciu repune in discutie Problema paternitatii istoricilor domnitorilor...

la o origine. De aceea „dorul de casa” revine insistent ca motiv poetic de largi resurse...

Alexandru Ruja

Stefan Dincă: „Turnuri de argint”, Editura „Eminescu”, 1987.

fără riscuri un atare experiment. Tema însăși pune astfel de probleme. Adolescenții, mînați de elanul firei al integrării originale...

Stefan Găitănanu

Ion Topolog propune o lectură bergsoniană: primul din două părți (de spațiu) apar și firească simbioză cu ultimele două (de timp)...

argumente credibile aduse de I. G. Sbierea, cu ale căreia se vede din nou (1986), afirmind că autorul acestei prime părți a cronicii...

D. Velciu crede împotriva că „realitatea este mult mai complexă” și ea depășește cadrul îngust și rigid in care sîntuatez lucrurile...

Z. Cărlugea

Dumitru Velciu: „Cronicarul Radu Popescu”, Editura „Minerva”, 1987.

Creativitate

și spirit revoluționar

ARGUMENTELE CĂRȚILOR NOASTRE

„Literatura trebuie să realizeze opere care să redea, cit mai variat ca stil și formă, marile realizări obținute, să infatșeze epopeea transformării revoluționare a patriei, să oglindească lupta revoluționarilor comuniști și democrați, în anii ilegalității, lupta întregului nostru popor pentru edificarea noii societăți — opere care să stea la baza educației patriotice, revoluționare a tineretului patriei noastre.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Ceea ce ne definește

Reflexez și eu ca și alții autori contemporani, la ceea ce înseamnă creația, la ceea ce este puterea unui popor de a se exprima liber și demn în lume. Creația, — însoțită de pandantul ei virtual, creativitatea: o creativitate care ar trebui să aparțină (și aparține!) și scriitorului tinăr. „Generația tinăre” din care mă socotesc a face parte. Dar ce ar însemna, dintr-o perspectivă a istoriei (istorie care mă preocupă mult ca romancier), „generația tinăre”, „generația nouă” de scriitori? Dacă generația înseamnă ceva de felul unui cimp magnetic într-o succesiune de asemenea cimpuri, caracterizată prin continuitate/discontinuitate (acceptivă ce mi se pare mai ușor de susținut), atunci apariția unei generații literare noi este un rezultat firesc al dezvoltării oricărei literaturi și deci și a literaturii române. Particular, deoarece condiționat istoric, e momentul de apariție/discontinuității sau mai bine zis al trecerii acesteia în plan manifest și impingerii continuității în latență. Iar în cazul nostru se vede că un astfel de moment a venit. După „clasicismul” (al doilea) interbelic, după hiatus-ul imediat ulterior, după „generația lui Nichita Stănescu”, se conturează o nouă idealitate ca rod al necesității literelor române. Ea se infatșează febril, dar acesta nu este decât efectul stringenței constituției, adică al apropierii de zarea unde strălucște o nouă stea-magnet, o

personalitate ori pur și simplu un proaspăt ideal. Cit priveste „simptomele” sau tendințele acestei literaturi? Simptomele au fost, tendințele fără îndoială că sint, direcții vor fi. Mă pot pronunța doar asupra tendințelor destul de noi, este aici de a face încercări de clasificare. Tendința cea mai puternică (și solidă) este cea care aparține scriitorilor tineri care știu cite ceva despre dialectica transfigurării antinomiilor (poate o trăsătură a spiritului românesc — cf. „Miorita”, L. Blaga, M. Florian, S. Lupascu). Pe ei, pe acești „moderați” care cred în tradiție și adoptă o creație armonioasă, fidelă datelor etnopsihologice fundamentale, putem să ne întemeiem o cultură. Am vorbit, însă, și despre discontinuitate. Desigur că discontinuitatea nu este absolută, stie aceasta oricine crede într-o elementară dialectică. Tinărul scriitor își dovedeste (prin cazurile cele mai fericite) aptitudinea împăcării tradiției cu inovația. Nu vrea să transforme în argument exclusiv nici una, nici alta, din laturile existenței. Are o atitudine revoluționară față de închistările de tot soiul și urmează — e interesant de subliniat — el însuși numeroase optiuni ale înaintașilor, față de opera și viața cărora manifestă o adevărată foame spirituală. Dorește să le cunoască în profunzime și întregi, ne-trunchiate și să fie lăsat să le judece prin propria lui grădă. Valorificarea tradiției culturale naționale, redescoperirea priorităților românești intră în programul său și chiar în obiectivele sale. Trebuie să recunoaștem că ultimii ani au satisfăcut (și întreținut) acest apetit, prin reeditarea unor opere capitale („Istoria literaturii române”, a lui G. Călinescu, „Gestică” lui V. Pârvan, publicistica lui Eminescu, „Trilogia cunoașterii” de Blaga și altele). Esențială rămâne definirea creației în raport cu istoria națională, a creativității ca putere exponențială. În ceea ce privește istoria poporului român, s-ar putea ca recuperarea originilor și edificarea conștiinței unei noi demnități naționale să fie principalele „teme” ale scriitorului tinăr, pentru că el îndrăznește să se apropie cu mai puțină prejudecăți de epocile noastre vechi și străvechi, luând-o adesea înaintea cercetărilor științifice și prefigurând o revoluționare a viziunii despre noi ca neam și implicit despre limba română. Creativitate, spirit revoluționar, istorie — iată o triadă care ne definește.

Geta Merzeze: „Omagiu”

Amprenta locului natal

Cu cele patru cărți pe care le-am publicat până acum, „Clopotul viselor”, Ed. „Scrisul Românesc”, 1975, „Dealul lupului”, Ed. „Scrisul Românesc”, 1978, „Poveștile de fiecare zi”, Ed. „Albatros”, 1982, și „Drumul în tăcere” (vol. I. Ani de fagăduință), Ed. „Scrisul Românesc”, 1987, la care pot să adaug și volumul de povestiri „Vorba cea de taină”, în curs de apariție la Editura „Scrisul Românesc”, precum și romanul „Goana”, predat la Ed. „Cartea Românească”, ca, de altfel, și „Nădejdi și zile” (vol. II de la „Drumul în tăcere”), în curs de elaborare, toate inspirate din mediul rural, mă socotesc unul din tinerii, din ce în ce mai puțini, care încearcă să minue condeiul prin lumea satului.

Încă din adolescență, chiar și mai înainte aș putea spune, am ales paginile silicioase, de truda și mi-am propus, ba chiar mi-am impus ca pe o obligație morală, să scriu o proză a pământului, a brazdelor de tractor și a opincilor uitate în cui la oșacă și roase de molii. Marlin Preda vorbea cîntărea de „imposibilitatea întoarcerii” în pînăna fierăriei lui locan. În ceea ce mă privește scotocesc că întoarcerii prin literatură este totuși posibilă, chiar dacă trecerea timpului și progresul omenirii, transformarea ei, sint inevitabile. Și la mine în sat fierăria lui Vasiliache, fost combatant la grevele muncitorilor cehoslovaci din 1937, mi-a umplut și mi-a încințat o mare parte din copilărie. Uneori chiar mi-a amărît-o, fiind nevoit să aștept ore întregi la rînd cu seceră sau cu fierul plugului la ascuțit. Dar pentru că a lui Marlin Preda devenise unică, în cărțile mele a trebuit s-o mut în satul meu, pe ogoarele C.A.P.-ului.

De ce am scris și continui să scriu proză inspirată din lumea satului? Pentru că... Dar motivele, oricite aș însira eu acum aici, tot n-aș putea să le număr pe toate. Și totuși... În primul rînd că m-am născut la țară și știu ce înseamnă mersul cu vacile, cu boii, sau cu oile la pășcut, ce înseamnă să bei apă din groapa făcută de copita de vită pe timp ploios, un tătat de coceni, care începea cam pe ora

două, trei dimineața și se termina cînd se lua roșea, sau ce înseamnă un secerat, un tăiat de floarea-soarelui, un cules de porumbi sau de vie, pentru că amîntirile din copilărie sint cele care nu se uită niciodată, și sint cele mai frumoase, unde, acolo, în copilărie cresc cele mai trainice rădăcini și legături cu pămîntul natal. Este poate cea mai înaltă lecție de patriotism pe care o poate lua cineva chiar înainte de a afla ce e aceea o lecție. „Și pentru că vesișnicia s-a născut la saț, cum spunea Blaga, și pentru că toți, indiferent unde sintem născuți, avem totuși, în arborele nostru geneologic, cite un lărnă. Scriu despre satul Olteniei natale și pentru că, vrăjit încă de copil de limba și de particularitățile de grai vorbite pe aceste meleaguri, nu m-am putut stăpîni să nu încerc și să nu redau cit mai fidel, cu puterile mele, o unică românească limbă ce s-a vorbit și se mai vorbește în sudul Olteniei și de care, mine, poate, nu va mai ști nimeni. Se simțea chiar un gol în proza de inspirație rurală din sudul Olteniei. Ardealul și-a fixat de mult timp prozatorii care îl expunim cu strălucire. Moldova, Banatul sau Muntenia, la fel. Nu mi-am propus să umplu eu acest gol, ci, dîndu-mi seama că numai într-o proză a satului mă pot exprima cel mai bine, mi-am asumat răspunderea, deloc ușoară, să scriu numai în limba mea, în limba Desnă-tuului natal, așa cum Rebreanu a scris în limba Ardealului său, Sadoveanu numai în limba atit de dulce a Pascanilor săi, Zaharia Stancu, în limba Călmățuului natal, Marlin Preda, în limba consătenilor silistenți, Fănuș Neagu, în limba bălților Brăilei, Eugen Barbu, în limba Bucureștilor, neîntind, bineînțeles, înconștient de riscul pe care mi l-am asumat. Dar „meseria de-a trăi” nu m-a lăsat și m-a îndemnat să-ncearc.

„Logosul intrupat în istorie” al lui Ioan Alexandru își poate găsi și aici expresia, iar satul românesc contemporan îl socotesc încă o inepuizabilă sursă de inspirație.

Jean Băileșteanu

Scrisoare despre Ființa Patriei

Urmare din pag. 1

estetică, — de la creatorul anonim la Cronicalari și la marii clasici ai jumătății a doua a veacului trecut și până azi —, cînd elasticitatea tubulătoare dobîndită de simțirea modernă nu poate nicicum să se abstragă ideii implicării artistului în matca suflării naționale. Poezia patriotică nu reprezintă — tocmai de aceea — o parte anumiță, un modul al marii noastre poezii dintotdeauna. Ea este însăși poezia aceasta neîntrepută și ea a evoluat laolaltă cu această intensă, necoruptă simțire colectivă a unui popor pentru care Patria nu a fost niciodată doar un substantiv oarecare. Căci pentru nici un substantiv nu se moare, nu se renunță la tot ceea ce ai și nu se vorbește din leagăn copilor. Patria este tocmai această ființă tutejară, ființă adăpostind generoasă neînsemnatăle noastre fapte care, numai vegheate de ea își pot descoperi puterea și nemoartea. Acestei ființe supreme, inexistente și a duratei l-am închinat acel poem despre care scriam la începutul acestei cărți: „Pînă cînd singele se infioară / de albăstrimea din cuvîntul sint. / Căci — dacă sint — sint datorită fie, / ca-ntr-un blestem celest și magistral / polenuri scuturi peste viața-mi, vie / se-aude larba ta cîntînd aștral. / Căci dacă sint e ființă peste ceață / oricărei jerni tu imi aserți lumina / curgînd solemn din faguri dimineața / și-mi legi de vreo nîsoare rădăcina. / Tu ești un scut mai roșu ca iubirea, / albastru mai decît un cer velin, / mai galben ești ca grîul. Nemurirea / ce-o ai ne-o dai să ne îmbrăce în. Am scris și voi mai scrie despre tine / cu singele, cu dreapta, cu pînțirii, / mă ai la greu cum m-ai avut la bine / pînă la întregirea biruinții. / Alătura de tine stau pe zăre / cu singele și cu cuvîntul sint, / un moment îți facem fiecare / din lerburi și din bulzări de pămînt. / Ca o ființă peste-nchipuire / tu îți în cosmos neamul meu pe-un lut / pe care creștem pururi în iubire / de la-nceputul lumii început...”

Ion Bițan: „Utilaj Greu”

Brăduț Covaliu: „Tinerete”

Dumitru Ioan Denciu

Oameni și cetăți, iubire...

bruit-au gîndul — vorba cronicarului — să mă apuc de această tîrdă, în căutarea unei noi scotei lumii la vederea fetui neamului, prin cele câteva puține, cărți închinată oamenilor și faptelor lor, din timpul din urmă al patriei. Avînd și senza de a lucra la un ziar totdeauna am fost convins că un reporter este, înainte de toate, un drum către oameni. Am avut mîndria să susțin, pe urmele lui Egon Erwin Kisch „Nimic nu este mai frapant ca adevărul, nimic nu e mai plin de exotism decît ceea ce ne înconjoară, nimic nu e mai fascinant decît lumea concretă. Și nimic pe lume nu e mai excepțional decît timpurile pe care le trăim. Mărturisesc că trăiesc o bucurie aparte, cînd știu că această profesie de credință a părintelui reportajului modern o regăsim în adevărurile aceluiași înțelept cronicar — l-am numit pe Miron Costin — care afirmă: „Ce se vede cu ochii nu înceapă să fie înfrîmă în cunoștință. Drept pentru care: „Așa și nouă, iubite cetățile, cu mult mai lesne ne este o scriere de aceste vremi, în care mai la toate ne-am prilejuit singuri a fi”. O cronică a ultimului timp — a ultimelor douăzeci-douăzeci și cinci de ani, de cînd însumi port cu modestie și credință cut de gazetar — nu poate fi decît una colectivă, cu mulți autori, fiecare dînd seamă, în felul și după puterile lui, de acest timp ardent, bogat în înfăpturi. Din pisc de plai în pisc de zăre, din hotar de curcubeu în curcubeu de hotar, țara este un imens și frământător șantier, de sub ale cărui schele, ca de sub niște palme dîtosoase, se ridică în lumina timpului cetățile lucrării noastre: orașe noi, platforme industriale, autostrăzi, canale, sisteme de irigații, palate ale luminii — dovadă exactă, concretă și expresivă a forței de creație a contemporanilor noștri.

Dar această țară nu înseamnă numai cetăți, numai cetăți: ea înseamnă, în egală măsură, viață: adică istorie, luptă, civilizație, cultură — și, nu în ultimul rînd, iubire. „Oameni și cetăți, iubire. Cu iubire m-am apropiat de oameni și cetățile ce dau identitate efortului lor: din iubire pentru ei și talentul lor am scris tot ceea ce am scris. O astfel de cetate, căreia l-am închinat o carte, a fost, este, rămîne Canalul Dunăre-Marea Neagră, acest vis străvechi, care a fascinat încă din zorii istoriei noastre. Așa și venit, în sfîrșit, acest timp, al nostru, tinăr, înălțător și rodnic, iaripat de idei și revoluționar, care a transformat visul milenar în realitate. Și deși Canalul este astăzi un fapt cunoscut — alăturîndu-l-se recent și varianta Foarță Albă — Mida-Văvodari — azi, rememorez destul de bine cărțile, citeva sublinieri se impun totuși. Acest drum de apă al țării se constituie într-un arc de triumf al științei și tehnicii românești, la care a contribuit practic întreaga țară, întregul popor: specialiști, lucrători din unitățile economice, constructori propriu-ziși — între care mulți tineri, numeroși tineri. Dimensiunea acestui urias efort este ilustrată fie și numai de cele 300 de milioane de metri cubi de pămînt și rocă excavată — cu 25 milioane mai mult decît la Canalul de Suez și cu 140 de milioane mai mult decît la Canalul Panamă. Normele în vigoare ale O.N.U. inscriu Canalul Dunăre-Marea Neagră, prin amploare și dificultate, în cea mai înaltă clasă (a VI-a). Acestei cetăți — despre care secretarul gene-

ral al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spunea că va rămîne permanent ca o mărturie vie a forței și capacității creatoare a poporului român, a societății noastre socialiste — și constructorilor ei — demurii contemporani care au legat cele două capete de vreme, izbutind astfel să unească bobul de apă dulce al Dunării cu lacrima sărată a Mării — le-am închinat cea mai dragă carte a mea, de pînă acum, adunată încet, în toți cei opt ani, cită a durat înalta zidire de ape. Acum, cînd totul este gata, cînd Canalul poartă pe umerii-i lichizi vapoare, e bine să se știe că el nu este pur și simplu un canal; el este o ființă: cine o atînge — atînge miile și milioanele de oameni care l-au dat viață. Ce-aș putea să-l doresc, în consecință, cărții care l-a însoțit pe acest demur și în toți anii de muncă și creație. I-aș dori să reziste doar atît cit va rezista opera lor — dacă n-aș ști că-i un orgoliu palid.

„Oameni și cetăți, iubire... Canalul este numai una din cetățile acestui timp — e drept, cea mai semnificativă din anul Epocii Nicolae Ceaușescu. Alte cetăți, pe măsura aceluiași efort de epopee, stau mărturie timpului nostru eroic. Pe unele le-am înțeles pe două din drumurile esențiale urmate într-o altă carte — spre și dinspre oameni: drumul luminii și drumul grîului. Acolo, în cetățile Brășanului, am înțeles că grîul la români înseamnă viața la români. Istoria grîului — istoria românilor așa cum s-a scris ea între brazda pînțirii și-a minții. Grîul de azi și de sîmțită, grîul de viață lungă, urcat din palmă truditului în stemă. Alături de grîu, în armonie și vesișnic perfecte, drumul luminii, călăuzit de drumul apelor care-l susțin. Am fost martor și părtaş pe Someș, pe Lotru, pe Sebeș și, mai nou, pe Oltul natal. Pe Olt — acolo unde vechii podari își implinau, zice Geo Bogza, mai degrabă o vocație, fiind figurile dominante ale timpului. Pe Olt — acolo unde podarii timpului nu podăresc lumina în adevărate palate, numite și hidrocentrale. Și mai zice Bogza, în „Cartea Oltului”: „Iar în cele din urmă, ca în ultima, supremă simfonie, din adîncimile lor (ale apelor — n.n.) încep să se audă glasuri omenești; sint ale poporului, care trăind pe malul acestei patetice ape și-a însușit-o ca pe o expresie a propriului său destin”. Insușindu-și-o, poporul muncitor de astăzi și schimbă și destinul, după dimensiunea noului său destin. Un destin curat și luminos, în care vechea baladă

„Oltule, riu blestemat Ce vii așa turburător / Și cu singe-amestecat De-aiuci trupuri de hațduci / Și căpește de cai murgii?”

Ion Andreiță

Antologia „Luceafarul”

Partidul meu și-al meu popor

Cirmaciul iscusit veghează
Noi frumuseți prefigurînd
În raza soarelui de-amiază
Să strălucască pe pămînt I

În lumea-n veșnică schimbare,
Din floarea plînsă, sub obidă,
O naștere și-o mîltare
Crește-n dinamica rapidă.

Spre comunism cu noi se-nscrie
Un drum de fapte-al înnoirii
Și tot mai multa bucurie
E-n dorul sfînt al devenirii.

Ostaș al marilor credințe,
Sub românească arhitravă
Plinînd milenice dorințe,
Poporul se-nconună-n slavă.

Dînd sensuri nobile-nălțîmii
Partidul meu și-al meu popor
Ca steag înaltă, al luminii,
Vizionarul viitor I

Traian Iancu

Partidul

istoria nu s-a-ncheiat, desigur,
mari pergamente au rămas de scris
la toate-aceste care se vor scrie
Partidul Comunist Român le-am zis

ne trebuia acest cirmaci lucid
această forță existentă în toate
un aliaj să-nchipe și-un zid
și-o flamură vîlșind spre libertate

ne trebuia acel ceva din noi
ce naltă firea mult vizionară
lumina ce-ncoțlește de sub ploa
ca un triumf spre-o nouă primăvară

ne trebuia un vis să aibă-un nume
un vis ucis în mulți ficare eroi
dar reîncus de fiecare dată
și biruind abia acum prin noi

ne trebuia o făcără vitează
un țoșu-oprins arînd sub triclor
o cugețare limpede și trează
chiar cînd umbrît e cerul de vreun nor

istoria nu s-a-ncheiat desigur
mari pergamente au rămas de scris
la toate-aceste care se vor scrie
Partidul Comunist Român le-am zis.

Lucian Avramescu

Veghem

Nu poți veghea decît ce-ți aparține;
lutul străvechi ce-ngemănăli nu ține;
lumina ce ne-mbracă, schimbătoare,
statornică, strămoșești hotare;
și cumpăna fîntinii care-nlînă
cerul întreg spre nalta din grădină;
și buciumul ce sună fără veste
pe-un Caraiman de fluturi și povești;
un triclor și-un sceptru care-adună
nepieritoarea patrie-mpreună.

Vasile Nicolescu

Uniți sub triclor

În lumină, dimineața
cu țările, demnități și cu dor,
soarele din inimă crește
murmur pur în triclor

Avem cer albastru și-avem ape
și din fapte urdă visu-n zbor
sevele-ntr-un singur trup ne suie
din istorie venind în triclor

Anotimpuri de iubire
și de pace și de muncă și de spor
noi cu brațele, cu mîntea
suim azi în triclor

învădînd mereu, intruna cîltorînd
lumină, luminosul viitor,
lumii ne-arătăm destoinicia
liberi, demni, sub triclor.

Florentin Popescu

Patrie

De unde vin eu vii și tu Patrie
Căile tale-mi ard tălpile cu țărniuri de sus
și ochii unde călătorește fîntinile tale
mă vor găsi cu morții familiei

unde mă-negrește omătul
unde-mi răscare mina ești Patrie
hrană pentru mine-i numele tău
și cale de ziua

duhul meu pe ștergura nunții scrie
sfîncică iertare că nu pot cuprinde
cu numele casa pămînturilor tale

de unde vii tu Patrie vin și eu
îngenunchiem împreună unde-au coborît
părinții
aceiași mereu aceiași

unde mergi tu Patrie voi fi
pe steagul construcției cu puterea chiar
de-a murî.
Ion Iuga

Țara de cîntec

Țară de cîntec și de dor,
Spre înălțimea ta mistuitoare
Dac-ai lege izvor lîngă izvor,
Cu virturile muntilor, de mară,
Dac-ai lăsa un cîntec să coboare
Pînă la temelia sub izvor,
Artezina zdruccuită-n soare
Să murmure semnatul lucitor,
S-ar umple Marea Neagră de izvoare
Și cerul s-ar stîrni — izvor.

Matei Gavril

FAPTELE OAMENILOR

„Pe baza marilor realizări obținute în construcția socialistă, să dezvoltăm puternic încrederea în forțele poporului, în socialism, hotărârea fermă de a munci și a face totul pentru înfăptuirea neabătută, în cele mai bune condițiuni, a principiilor socialiste de muncă și de viață, de proprietate și repartiție — ca factori hotărâtori pentru înaintarea României spre noi culmi de progres și civilizație!”.

NICOLAE CEAUȘESCU

București, prezent și viitor

Bucureștenii au învățat să se obișnuiească, dintr-un timp, cu înnoirile orașului lor. Le privesc și le comentează mai cu seamă în răgăsurile întâmplătoare decît rar contemplația ca atare, rupînd ritmului trepidant, plin, acaparator al conștiinței ciadine moderne. De cele mai multe ori, schimbările la față ale orașului sînt percepute ca fiind absolut „naturale”, ca reprezentînd ceva obișnuit.

„Era de așteptat” ori „trebuia aici să se facă o/un” sînt mici comentarii, locușii prefăcătoare ce par să topească lingourile entuziasmului transformîndu-le în podabne curente. Este o atitudine-plafon dublu motivată. Întîi se explică psihologic: oamenii se miră mai puțin datorită creșterii exponențiale, greu de remarcat în toate detaliile, a modernizării orașului lor; apoi, se explică socio-economic: orașul lor, prin rapide pe cit de masive înnoiri planificate și constant reiterate, le-a tocit melancolia așteptării prea îndelungate a schimbărilor, din care totuși izvorau entuziasmele vechi stazele administrative prelungite hiperbolice. Capacitatea de autoregenerare a Bucureștilor nu-i comună multor orașe contemporane dar, cu toate acestea, și paradoxal poate, bucureștenii nu o resimt decît fragmentar, ocazional. Nu vîd nimic grav aici. Pe de o parte, ei presimt, ei știu că mari ansambluri urbanistice sînt cuprinse într-o permanență înnoire. Pe de altă parte, abia lipsind răstimpuri mai lungi sau mai scurte din vatra capitalei, ei pot să fie izbiți de redimensionările cu adevărat impresionante ale propriului oraș.

Afiabilitatea și locvacitatea (muntenestii) moștenite tînd să facă din aproape fiecare locuitor al urbei un cicerone, un ghid ambulant, descătușat de obsesive baedeker-ului ce poleiesc personalitatea jucată a ghizilor oficiali.

Ar fi greu să dai peste un bucureștean care să ridice din umeri, urșuz, cînd e solicitat să descurce strălucul căile de acces către destinația asta sau cealaltă. Și totuși, de cîtiva ani buni, nu doar mie personal, ci alitoria ni se întimplă — și n-aș zice că în chip excepțional — să ghidăm mai puțin lesne, mai puțin apelînd la automatismele de rigoare: un surtă încurajare, pantomimă lămuritoare și indicații verbale scurte, la obiect. De ce, oare? M-am întrebant, așa cum foarte probabil mulți dintre noi și-au chestionant, cînd și cînd, cu noștințele și conștiințele proprii. Îndiferent de nuanțele, de așezarea cuvintelor în fraze, cred că fiecare am concluzionat în esență identice: Bucureștii s-au modernizat mai repede și mult mai divers decît am știut și putut fiecare să o sesizăm. Un singur exemplu, și poate copleșitor: în ultimii 22 de ani s-au înălțat în capitală ca 600 mii apartamente. Ei bine, cîți dintre noi pot furniza — desigur, lușii pe nepregătite — date concludente privitor la repartizarea acestor locuințe noi pe mari cartiere, pe cvartale, pe străzi și alei, pe numere/et de bloc, pe scări și etaje? La care, fapt esențial, trebuie să adăug și blocușii intervenit cînd ești solicitat să lamurești unele căi noi de acces și mijloace de transport aferente.

Fiindcă Bucureștii sînt noi nu doar pe verticală apartamentelor. Oricine, orînd și cu ochiul liber descoperă că s-au realizat, printr-un efort colectiv neasemnat, sute și mii de școli, licee, policlinici, spitale, uzine și fabrici, institute de cercetare și învățămînt superior, cîmine studențești, săli de sport și distracție, hoteluri, teatre, case de cultură, muzee, magazine, piețe și complexe agro-industriale, girăzi și alei, parcuri și locuri de agrement, stadioane... Iată, fie și numai enumerarea lor și poate „ameți” simțul comun. În patru decenii de Republică, un oraș pestrî și răvășit în stil și concepție arhitecturală, al cărui principal

farmec sta în caracterul extrem de compozit al unei arhitectonici contrastante (de la „prăjitură de marmură” a cîtorva palate și pînă la colțoarele îngheuite pestilențiale, prin care progresul pătrunde prin afumarea pereților coșcoviți de gazul lămpilor cu fitil și prin răgăsurile zvonuri ale unor difuzoare scâlțimbe), așadar, în patru decenii un asemenea oraș, cel mai populat din sud-estul european, a devenit un adevărat centru urban: civilizat, modern, aliniat progresului întregii țări, însăși aflate în progres. Spuneam altcîndva că abia în cei 40 de ani de Republică urbea s-a urbanizat realmente. Imi mențin afirmația. De bună credință fiind, nu poșii să nu descoperi că abia în zilele și nopțile noastre de veghe, de trudă și de visare, orașul reprezentativ al României poate reprezenta într-adevăr magna cum laude țara.

Și nu cred că-i nevoie să apelez la statistici pentru a descifra, cu o exactitate altmînteri doar de moment, cîți bucureșteni sau alogeni folosesc cotidian metroul. Cîți frecventează noile teatre și școli, noile fabrici și institute, noile așezăminte culturale și stadioane. Sau cîți își vor fi oprit ochiul și bătaia emoționată a sufletului pe chelurile și debarcaderele Dimboviței reamenajate. Iar toate aceste modernizări n-au însemnat numai efort material, dar și încordări deosebite. Au fost invase, intr-asta, inerșii și mentalități căldute, s-au cheltuit mii și mii de ore de studiu și pricepere inginerescă, deoarece, e momentul să reamintesc, efortul colectiv al urbanizării reale a orașului a fost și este anul realizat cu mijloace materiale și de concepție proprie. Prin urmare, un alt prilej de mîndrie autorizată, dincolo de mîndria — intrată parcă în cotidianul obșnuințelor — realizării propriuzise. Proiecționții, arhitectii, inginerii, muncitorii au lucrat și lucrează, într-o armonie de interes și idealuri, întru desăvîrșirea chipului nou al Bucureștilor, lucrînd în fond pentru desăvîrșirea chipului nou al României.

Mircea Constantinescu

Făget, locul și oamenii

Locul meu natal are temeinicia unui plai strecurat prin anotimpuri, prin țesătura de filigran a existenței, locuit de elanul și visele copilăriei, de implinirile tineretii și ale vîrstei mature, zonă emblematică, înnoită din temelii în anii ce s-au rotunjit sub cupola de aur a „Epocii Nicolae Ceaușescu”, contopind muncă, dăruire, obrie și dor, rouă și cîntec: Făget. Nume de statornicie adusă în chezia prezentului și viitorului patriei socialiste.

Mi-e drag, deci, să colind cu lumina cuvîntului efigia brăzdată de timp și istorie a colinelor domoale, iscate în preajma apelor limpezi, cu zvicniri de păstrăv și umbre alungite, ale Begăi, să-mi apropiu teazaurul de bunăcuvință și omenie moștenit din tată-n fiu pe aceste meleaguri. Pentru că istoria de azi se vede și se scrie la tot pasul. Cea de ieri, mai aspră și zbucumată, cu perioade de cumpănă și îndrîjire, s-a păstrat firese în balade și doine, în colinde și obiceiuri, în legende și basme, în creații nepieritoare, adunate cu migală de-a lungul anilor de folcloristul Cornel Veselău, sau în documente grătore, cercetate atent de profesorii Ioan Cipu, Nicolae Bulgărescu, Aurel Păunuc, Dumitru Tomoni. Timpul de azi le măsoară pe toate. Secolele trecutului, cu peștele lor pliduitoare și-au dat intîlnire cu oamenii de azi ai Făgetului în sălile expoziționale ale Centrului cultural, tot atîtea dovezi ale meșteșugurilor străvechi, ale etnografiei, arheologiei, istoriei, artei și culturii. Totul vine firese, cum e firesc, generat, una după alta, în memoria timpului. Și în memoria afectivă a făgetenilor scapără ca niște lumini nume dragi precum Partenie Gruescu, Traian Vuia, Traian Unipan, George Gărda, Victor Feneșiu, Axente Brasovan, Sorin Titei, Ion Clopotel, Iulia Simu, Luncu Bujor, cărora li se poartă dreptă cinstită pentru faptele lor grătore. În freacăntul contemporan al muncii și vieții, al creației, s-au conturat personalități demne să întretină mîndria oamenilor de pe aceste locuri: Traian Iancu, George Iancovici, Iosif Lupulescu, Diodor Nicoară, Achim Penda, Traian Stănescu, Remus Tașcău și mulți alții, purtînd mai departe renumele zonei care i-a ivit. Un sir firesc al continuității, un sir firesc de preluări și împliniri.

Azi, comuna cu nume și iz păduratec, rînduită pe un generos spațiu de cultură și civilizație românească, numără peste 8500 de locuitori. Toți împlinindu-și destinul pe această vatră cu meșteșugari pricepuți, cu destoinici lucrători ai ogorelor, cu neîntrecuți crescători de animale și renumiți țărăgoșii și dubasi, care, trecînd peste presupusa angoasă în fața mașinarilor tehnici moderne, sugerată mai în glumă, mai în serios de versurile în dulce grai bănățean ale avocatului George Gărda, demonstrează acum că știu și pot munca cele mai noi instalații și aparate. Ca dovadă, multimea de secții, ateliere și unități cu profil industrial, majoritatea patronate de firme prestigioase timișene: I.M.C., Electrotimș, Industria

linii, Mobila, Trulstul de construcții, Autobaza T.A., S.M.T.C.F., I.G.O.L., I.J.P.I.P.S., Cooperativa „Munca”, Cooperativa „Lugojana”, C.P.A.D.M. și altele, în care lucrează peste 3200 de oameni ai muncii. Avîntul contemporan și specificul zonei i-au făcut pe mulți să se întoarcă de la orașe, să-și dăltuiască personalitatea alături de părinți, alături de al lor. Ti-e mai mare dragul să-ți întîlnești pe Ioan Cernescu, muncitor la Secția I.M.C., cu peste 30 de ani vechime în muncă, să-ți întîlnești mîna, să-ți-o cuprîndă aspru, bărbătește, să-ți privești chipul larg, luminos, să-ți vezi gospodăria, familia, fetele, pe Angelica și Victoria, să-ți pună un disc cu Vivaldi, dacă dorești chiar „Anotimpurile”, să-ți vorbească cu nedismulată plăcere despre ultima carte citită, fie ea „Scrisori despre logica lui Hermes” de Constantin Noica sau despre un spectacol vizionat la Căminul cultural. E uimitor pentru un om ce se apropie de 50 de ani și care are 8 ani de școală. Dar ei, ca și alți oameni ai muncii, de aici și din alte unități făgetene, își face timp pentru toate. Ca el, mereu în mișcare, mereu în neastîmpărul faptel, îl poșii afla pe Marius Hategan, Ioan Chiricescu, Ioan Ionas, Vasile Barbu, Traian Ursulescu, Ioan Avramescu, Nicolae Frățulescu, Gheorghe Pivoni, Dorcel Lădaru, Miron Crăciunescu, Dorcel Dragosin, Petre Iacobescu, Ioan Rusu, Tiberiu Groza, Pantelie Titerlea și încă mulți alții, femei și bărbați, oameni pentru care nu se ajung cele 24 de ore ale zilei. Și acest lucru se vede în felul lor de a munci, de a se gospodări, de a se comporta, de a participa la diversitatea activităților politico-ideologice și cultural-educative. După orele de program, îl întîlnești pe taralele cooperativelor agricole, la ferma 3 Begheul-Mic, ori la alta, din alt sat al comunei, Bătești, Temeștești, Eichigi sau Colonia-Mic, sau pe pîmînturile lor, în satele neocooperativizate Brănești, Bunea-Mare, Jupinești ori Povergina, iar seara tîrziu, încă treburînd prin gospodărie, în curte la „hoară” sau citînd jurnalul, pentru că vor să știe și cum stă țara, și ce s-a mai întîmplat în lume. Pentru că ei trăiesc cu pictoarele pe pîmînt, și-si cunosc bine locul și rostul, și tin cu tot dinadinsul să abă vîre de toate, timpul lor măsurîndu-se în timpul mare al țării.

Mai trebuie adăugat apetitul cultural-artistic al oamenilor de aici, ca rotundă împlinire a rostului și statutului de făgeteni, așezăți demn lîngă stîlpul tradiției și poarta larg deschisă a tumultului contemporan. Cele peste 20 de titluri de laureat pe țară obținute de formatele de amatori, de creații populare și interpreti individuali, în cadrul ediției a VI-a la Festivalul național „Cîntarea României”, adaugă împlinirii strălucire și frumusețe, contopind muncă, dăruire, obrie și dor, rouă și cîntec: Făget. Nume durabil în alcătuirea patriei noi socialiste.

Ion Căliman

Satul românesc

Într-un interviu pe care ni l-a acordat pentru revista „Viața românească”, cunoscutul etnograf Gheorghe Focsa, fostul director al Muzeului Satului din București, observă pe bună dreptate că astăzi, mai mult ca orînd, se cuvine accelerată tezurizarea creației populare, a civilizației sătești tradiționale, deoarece presiunea mutațiilor specifice noi vieții țărănești este în continuă creștere, risicînd să producă o adevărată ruptură cu trecutul pe bună dreptate.

Satul românesc contemporan cunoaște preferințe atît de accentuate, incit nu e departe vremea cînd singure muzeele vor fi acelea ce vor depune mărturie despre ceea ce a fost, și tot ele vor servi ca îndreptar pentru constituirea noilor vetre rurale, pe alie principiilor decît cele legate de cureaure personale de pîmînt arabi și de perechile de boi legănd, romantic, carul cu fin.

Au apărut, se știe, cîteva muzee ale satului în diverse locuri din țară: acestea urmează în linii esențiale, caracteristice Muzeului Satului din București, reușind să conserve inestimabilele valori de arhitectură, etnografie și folclor. O seamă de cercetători pasionați selectează și inventariază cu simț de răspundere creații de secole. Un larg curent favorabil se reăsește în deciziile locale sau centrale ale factorilor responsabili.

În institutele de proiectări, la consiliile populare județene, în cadrul centrelor de îndrumare a creației artistice de masă, în parciel cu elaborarea noilor proiecte de sistematizare rurală și a conturării unor centre culturale moderne, se urmărește constant conservarea a tot ceea ce este valoros în satele tradiționale.

Intemeiate după criterii de confort și sistematizare, noile așezări rurale se aseamănă tot mai mult cu orașele, beneficiînd de facilități tot mai diverse de ordin socio-economic, cultural.

Țăranul român își schimbă modul de viață odată cu portul, cu obiceiurile și chiar cu ocupația de bază. Tinerii satelor, lucrători pe tractoare, în sectorul zootehnic, în industria mică, la centrele de recepționare a cerealelor, în stațiunile de cercetări pomologice și viticole, nu se deosebesc, cultural vorbind, cu nimic de tinerii strunzari, frezori, lacătusi, electroniști din marile uzine amplasate în orașe.

A trăi azi la sat nu mai înseamnă a rămîne izolat de civilizație, în afara grănilor progresului și bunăstării.

Țăranii morț la băi special construite pentru ei, se îmbracă cu haine produse la oraș, fac în general același gen de cumpărături ca și orașenii, își construiesc case cu stiluri din fierbeton, sînt posesori de autoturisme, frigidere și mașini de spălat, de duș, aparate de sudură, butelii, televizoare color, casetofoane. În multe sate există stațiuni permanente ale unor teatre de stat și naționale, formații artistice valoroase, cîmine culturale cu tradiție; se desfășoară spectacole locale, cuprinse în Festivalul național „Cîntarea României”, se organizează cercuri de creație artistică și tehnici, cluburi și cenaculuri; își amplifică activitatea bibliotecii și li-

brării, expoziții permanente și muzee; se înfăptuiesc programe de autodotare și autogospodărire în industria locală și în atelierele înființate recent.

În Teremia Mare, de pildă, s-a ajuns ca întreaga activitate economică a comunei să fie trecută pe calculator, cu programe elaborate în regie proprie.

Tot mai accentuat satele de azi ale țării se inseru într-un ritm fără precedent al transformărilor vechilor vetre de sate de ani rămase neschimbate, luîndu-le locul perimetrului bine delimitate de schițele de sistematizare.

Iată de ce, revenind la pledoaria lui Gheorghe Focsa, străvechea vatră țărănească se cuvine transferată intactă în muzee, cît nu e prea tîrziu, pentru a face loc altor vetri ale civilizației rurale în plină restructurare.

Ion Longin Popescu

Ion Sălișteanu : „Familie”

Mihai Păsculescu

Patrie

Patrie — născută-n demnitate și-n libertate visată;
Patrie — mireasmă de victorii înflorite-n piatră.

Patrie — limpede cuvînt luminind și cuvintele mele;
Patrie — culme de munte Carpat, încălțată la stele.

Patrie — natură sublimă de ieri și de azi și de mine;
Patrie — zulte coșuri de fabrici, cosmice lanuri de grîne.

Patrie — milenară, statornică vatră, dreaptă-n catarg pe trecerea vremii, frumos te călără, la flacăra pură, nemuritoare Comuniste decenii.

Partidului

Tu ne-ai deschis spre viață noi făgașe
Și-ai dat avînt elanurilor noastre,
Să înălțăm modernele orașe
Sub cele mai senine bolți albastre.

În tine ard necunoscut astre
Ești un vulcan de forțe uriașe
Și zid potrivnic marilor dezastre
Oprind la timp pornirile vrăjmașe.

Tu ești voința cea mai înțeleaptă
Ce ne-a condus pe căile mărețe,
Urind prin muncă zilnic cîntec a treaptă
Spre culmi de nedescrisă frumusețe.

Ne ești stejar omniprezent pe glie
Și-un nesecat izvor de omenie.

Cristina Savu

Arhitectura vieții de partid

S-a profilat din gînd înalt, lucid pe orizontul care se învîlă
Arhitectura vieții de partid
Așa cum se desprinde de sub dalță
Cînd liniile-ascunse se decid
Statuia comunismului înalt...

Așa cum se desăvîrșește azi
privirea mi-a trecut prin timp să vadă
ceremonia codrilor de brazi
ceramica albastră din livadă
și, strălucînd, al patriei obraz
ce poartă încă urme vechi de spadă I

II
Din an în an, din vreme peste vreme
în vasta dialectică a firii
stau cumpelele aștrilor supremi
vegheții, de care, se opresc zefirii
și stau la sfat de taină în poem
cu arhitectul sincer al iubirii I

III
E cel care gîndește necurmat
cît de măreț, spre cer, să fie zidul
cu rezistența de beton armat
să nu rămînă vid, să umple vidul
căci numai drumul de partid urmat
ne-arată ce puternic e partidul I

IV
E-o harfă I Doar o coardă să-l ating
și toate celelalte corzi vibrează

dar glasul lui, întiul, îl distîng
căci e ființa lui statornic
cează din flăcărîi care nu se sting
și care, adînc, în suflet se păstrează

Și cînd lumina lui prin noi își trece
rezoște o Măiastră din cuvînt
transformă-n jar ce-a fost în simbur rece
poate să fie frig, să bată vînt
o întregă galaxie ne petrece
de-ncredere, de patos, de avînt...

IV
Partidul nu-l culcuș de catifea
și nici euritmia unei linii
ghicînd într-o ceașcă de cafea
ci aur scos din galeria minii
și, sus, pe zarea inimii o stea
care veghează patria luminii I

V
Să curgă-ntruna apele prin scoc
să dea lumină, orele să curgă
în pomi, cînd, vara, fructele se coc
partidul e puterea demurgă
în guri de rai prefăce orice loc
și urcă-n tîja sufletului, urcă...

VI
Ne dăruim partidului mereu
precum și el e numai dăruire
și e prezent oriunde e mai greu
un steag de luptă-și face din iubire

combustie de nobil minereu
să-îmbrace România-n strălucire I

VII
Printre puteri ce calea mi-o decid
putere mai sublimă și mai pură
nu poate fi, nici gîndul mai lucid
decît e-n noi cu liniile de gravură
arhitectura vieții de partid I

VIII
Și noi, o friză din arhitectură
topiți în bolți, în stilpii de pridvor
în colonade, în luminoase frize
pe luptători, urmîndu-i care vor
să poarte-n miini în loc de arme, brize
să țese-al păcii fascinant covor

IX
Să fie totul nu solemn, festiv
ci cum sint ochii-acestei epoci proaspetți
sămînța unui dor germinativ,
cînd anii sint primiți ca niște oaspeți
solemni, ca-ntr-un poem definitiv I

X
În viața ta și-n viața tuturoră
se-aude-un gang în care anii bat
și lung, prelung, răsună-ntruna ora
cînd vezi Bărbatul, cel dintîi Bărbat
punînd pe fruntea țării aurora
precum ar pune-o muntele Carpat I

XI
Și toată zarea sinul și-l desface
și-odrasla dimineții-o ia la sin
să sugă lapte-nmîrmat de pace
din sufletul poporului român

pe orizonturi care-au fost opace
să-nalțe stilpii care-n cer rămîn I

XII
Contemporane, triumfale steaguri
le vad, ci este țara, fluturînd
sint grele de izbinzile din veacuri
sub veghea lor solară văd, durînd
neclătinate-n veac, peste meleaguri
construcții noi, să vină mai curînd,

XIII
Triumfătorul viitor în țară
așa cum arhitectii îl decid
în spațiul românesc, ca o brătară
din diamantul gîndului lucid
așa cum miini de aur înălțară
arhitectura vieții de partid I

XIV
Desprîndere de ce-i vechi și inert e
cînd marea-nchisă-n scoica de sîdef
talozului, nici ea nu vrea să-i ierte
că-i dă sigurătății relief
și dirijează-acvatice concerte
eliberat din sublanarul sef...

XV
Partidul e-o aripă care bate
cît mai departe-n spațiul românesc
e demnitatea dintr-o demnitate
din care toate vin și se-implinesc
cu-ntr-un teazaur care-n noi există
din care noi perechi de aripi bat
pentru o Românie comunistă
și pentru întiul, marele-i Bărbat I

Ion Potopin

Teodor Bogoi : „Tineri muncitori”

ALBĂSTRĂ DE PATRIE

Chipul oraşului

nu mai știu azi cine anume mi-a împărtășit acest gând, dar cu siguranță l-am auzit în orașul situat pe două râuri, Timiș și Sebeș, la poalele Mun- telui Mic.

Spre em calitatea produselor și înțelegem calitatea oamenilor, a muncii și aspirațiilor lor. Pentru că un oraș crește, trăiește și dăinuie după chipul și asemănarea oamenilor săi — zicea interloctorul rămas anonim în memoria reporterului.

Imi amintesc cuvintele sale într-o dimineață în care Caransebeșul își așteaptă scriitorii. În „Zilele culturii”, scriitorii. Nu e prima dată când mă aflu în Caransebeș, dimpotrivă, l-am văzut și simțit în toate anotimpurile, l-am privit cu încredință din cele mai diverse unghiuri, dar de fiecare dată am rămas cu senzația că ceva anume îmi scapă, că nu-l cuprind și nu-l prap- cep pe de-a ntregul. Orașul îți vorbește, dacă ești s-a-sculți, să-i simți și să-i descifrezi înfinit- tele sale mesaje, de calitatea oamenilor. Dar care-i unghiul optim de unde perspectiva umană să fie cea mai clară și întreagă, mai aproape de adevăr?

Deocamdată, cartierului i se spune „Mal Bebeș”, după cum l-au botezat constructorii. E altă de nou, că nici nu i s-a găsit un nume. Venind aici, încă de pe când treceam podul peste Sebeș, mă surprinde mai întâi forțata din jur, atmosfera de șantier, deoarece se lucrează se taluzează malurile. Apoi, ascultându-l pe de- putatul din circumscripția cu numărul doi, prind să înțeleg. Locuitorii de aici au propus, au hotărât și au demarat construcția unui pod pietonal care să facă o legătură mai directă și lesnicioasă cu plaja de agrement și cu cartierul orașului. Centru unde, iată, pe strada 30 Decembrie, a început o amplă și bine gândită acțiune de modernizare și sistematizare.

De ce am pornit aceste gânduri despre Caransebeș aici, într-un cartier cărui i se spune deocamdată „Mal Bebeș”, care seamănă cu o înaltă și un nume mult mai frumos și mai sugestiv? În primul rând, pentru că el era, în urmă cu numai doi ani, doar un proiect. Atunci, tinerii muncitori Marioara și Marian Toma, de la combinatul de prelucrare a lemnului, locul de unde pleacă săptămânal spre toate continentele, stăteau la cârmă de nefamiliști. Astăzi, ca o tânăra și fericită familie, înfruntă deocamdată cu un singur copil, ca tinerii muncitori într-una din întreprinderile reprezentative ale orașului, locuiesc în acest nou, modern și confortabil cartier, fapt ce ne oferă o primă și esențială perspectivă umană a orașului.

— La fel se poate vorbi despre locatarii din Intrare Nord, Cazamii, Balta Sărată — inter- vine, cu amănunțite necesare, Sever Mandreș, secretarul Consiliului popular orășenesc. Numai în ultimii doi ani, la noi s-au dat în folosință peste 450 de apartamente, numărul lor, împreună cu al garsonierelor și locurilor în cămin, ajun- gînd în prezent la 8.000. Trebuie să spunem că în cartierul „Mal Bebeș”, care este doar unul din exemplele felului cum gândim și construim astăzi orașul de mine, vor fi în final mai pu- tîn de 600 apartamente. Iar pentru fiecare ză- vom avea prevăzute unități comerciale și de prestații servicii, însumind mii de metri pătrați suprafață utilă.

De peste o sută de ani, de când s-au dat în folosință transeanele spre Timișoara și Orșova, Caransebeșul este un important nod de cale ferată. Acum se poate mîndri cu un Complex C.F.R. care se numără între frumuseți pe țară, cu faptul că în acest an a început modernizarea peronelor. Așezat pe o importantă șosea euro- peană, orașul este modernizat, în ultimii ani, străzile și-a construit poduri și autostrăzi pasaje care îl întregesc și înfrumusețază peisajul ur- ban și fac mai fluentă circulația. Cît despre poarta aeriană a orașului, aeroportul, și el mo- dernizat, tot în acest an, deși mai tîrziu ca tra- ditiile, rămîne una din cele mai căutate pentru întregul județ. Și chiar dacă, prin lucrurile din rapid sau din marfar, din autoturieri sau din avion, avem, nu-i așa, de-a face tot cu o perspectivă umană asupra acestui oraș, pe care mulți îl consideră mic, dar a cărui evoluție spectaculoasă este grație orașului, pentru strălucit al localităților în anii construcției socializmului în țara noastră, și mai ales în gloriosul an al Epocii „Nicolae Ceaușescu”. Iată ce ne spune, de altfel, în acest sens, tovarășa Adriana Petrie, secretar cu pro- bleme de propagandă al Comitetului orășenesc de partid:

— În cei 22 de ani care au trecut de la Con- gresul al IX-lea al partidului, producția indus- trială a crescut de peste 14 ori, fiind de 250 ori mai mare decît în anul 1948. Și chiar dacă cifrele de două ori aceste cifre, îți știi că nu ai ști grăbi, ele sînt rigurose exacte. De exemplu, ex- portul este de două ori mai mare față de anul trecut. Pentru cei 35 de mii de locuitori, cîtî numără astăzi Caransebeșul, s-au creat peste 5.300 noi locuri de muncă, pe hîrta orașului au apărut ramuri de producție noi, cu tehnici de ultimă oră. Putem spune că s-a schimbat nu numai orașul, ci și oamenii lui, felul lor de a trăi și a gândi, nivelul de cultură și civilizație, s-a întărit sentimentul lor de proprietari, beneficiari și producători a tot ce se înfăptuiește în țară, în orașul nostru.

Poră ale progresului, ale spiritualității și su- fletului unui oraș. Treceam inevitabil iar prin centru. Cunoscutul și patriarhalul Corso, loc de foste plimbări și înfîlțiri provinciale, trepî- dează și el sub febra demolării vechilor con- strucții, a construcțiilor unui centru pe măsura noilor dimensiuni ale orașului. Dacă lăunm ca termen de referință numai ultimii doi ani, Caransebeșul s-a îmbogățit cu numeroase realizări social-edilitare, și-a trecut la activ lucrări ne- cesare, solicitate de cetățeni, care înfrumuse- țează orașul, contribuie la confortul celor aproa- pe 35 mii de locuitori, la nivelul și înălțimii de cultură. Modernizîndu-se aeroportul, a tre- buit să fie modernizată și strada Traian Dodă. S-a extins rețeaua de gaze naturale, au fost renovate sălile de spectacole de la Cinematog- raful „Tineretului” și de la Casa orășenescă de cultură. Așa pînă cînd se va construi un nou liceu de cultură, așa cum și-a propus locu- torii la recentele alegeri de deputați, pe măsura bogatei tradiții culturale ale orașului. Cît despre baza de agrement „Teius”, cu bazine de înot și terenuri de sport, frumoasă și recon- forțantă ca o stațiune balneoclimaterică, lîn- du-se parca la intrarea cu cochetele vile în- șirate de-a lungul dîmel care unește parcul cu orașul, este cu adevărat o oază de tihnă și fru- musete a orașului, căutată bineînțeles și de pînă, în orașul cu o bogată și apreciată tradiție lîterară.

Nu este, deci, de mirare că, într-o dimineață ca toate altele, Caransebeșul își așteaptă scri- torii. Mai precis, scriitorii de aici îi așteaptă, pentru dialog, pe cei care trăiesc prin alte orase. Doar în orașul de pe Timiș și Sebeș s-a „născut” și a scris Florina Pătrăscu năvela „Re- constituirea”. De aici a plecat și aici revine cu eroițele Cornelia Ștefănescu, colaboratoare a lui George Călinescu, sau Maia Belciu și Petru Vintilă. Vor lipsi însă, din păcate, fiind trecuți în lumea umbrelor, Sorin Titel, George Suru, Nichifor Mihaela. Totuși, o întâlnire cu Sorin Titel, cu opera lui atît de specifică localității, va avea loc în cadrul concursului de proză scurtă, care-i poartă numele. Pe cînd un pionier poet ca Lucian Cristian, distins în acest an cu un premiu special la concursul „Metaforele co- pilăriei”, poate fi considerat urmasul climatului lîterar pentru care a militat George Suru. Său, de ce nu, mergînd mai departe în timp, pînă în jurul anului 1700, urmasul lui Mihail Hălici, autorul primei „compuneri poetice în limba română.”

— Amintînd acest nume, intrăm într-o bogată tradiție istorică a județului de Timișoara și limbă națională — precizează dr. Petru Bona, directorul Muzeului Județean Caransebeș, înce- pînd cu castrul și municipiul „Tibiscum”, unde noi avem azi o rezervație arheologică, atestînd

o veche și intensă locuire daco-romană, cu rezistența la repetatele invazii turcești și ocupații austriece, cu prima școală pedagogică amintită încă din 1582, în urmă cu peste patru veacuri, cu primul ziar și prima tipografie înființate în 1866, continuînd cu „Manualul de istoria lîteraturii române” al lui Enea Hodoș, există nenun- mătate dovezi că orașul nostru, situat la răscruce de drumuri, a trăit din plin principalele evenimente legate de istoria poporului român, a spiritualității noastre naționale.

— În aceeași ordine de idei, Constantin Brătescu, directorul Arhivelor Statului, coautor în lu- crare premiată de Academia Română, aduce alte prețioase informații, făcînd să strălucească în fața noastră tot atîtea tablouri vivante, de mare forță de sugestie, de o autentică vibrație pa- triotică:

— Atestat documentar în 1289, Caransebeșul și-a legat numele și de lupta pentru neam, limbă română și țară, pentru unire, libertate socială și națională. În 1600, însuși Mihail Vi- teazul a vizitat orașul, românii de-aici partici- pînd la primele lupte ale primei uniri a ro- mînilor. Tot așa cum și-au înscris numele prin- tre participanții la Războiul de Independență din 1877, la Marea Unire de la Alba Iulia, la distrugerea unor garnizuri de trenuri fasciste după istoricul act de la 23 August 1944. Iar în anul grei al luptei comuniste ilegale, documen- tele atestă că aici a fost deținut și a activat, o vreme, curajos conducător al proletariatului român, înfăcăratul patriot Nicolae Ceaușescu.

— Într-adevăr, am pășit și eu în camera unde a fost deținut, o vreme tînarul comunist, con- ducătorul de azi al partidului și poporului nostru. În acea clădire funcționează o școală, unde tinerii se pregătesc pentru muncă și viață, pentru viitor. Sînt idealurile pentru care a luptat și tînarul comunist Nicolae Ceaușescu, nă- zuite care străbat neînterupt și istoria acestor locuri din Banat, pentru care Caransebeșul poate depune nenunțate mărturii.

— Dar o descindere în orașul de azi trebuie să treacă, obligatoriu aproape, altfel nu vei în- telege și nu vei cuprinde multe lucruri esen- țiale, pe la întreprinderea de construcții de mașini. În biroul său, care seamănă cu o na- ceală spațială, inginerul Ion Socol avea expuse cî- teva versuri ale lui Kipling și fotografia fetiței sale, de care este foarte mîndru, pentru că are înclinații lîterare. Zilele acestea, cînd toamii se expediă un lot de șase turbine și microtur- bine, el nu mai este de găsit în hala acestora modernă, prin care Caransebeșul se alătură Reșiei în producerea turbinelor hidraulice ro- mânești. Ingerul Socol a fost, nu demult, pro- movat, dar în mîntea mea stăruie felul lui entuziasmat și poetic de a vorbi despre turbine, despre calitățile de excepție ale unor colabora- torii constructori cum sînt Petru Mutăscu, în stare să facă adevărate bijuterii pe Caruselul său urias, sau lăcătușii Ilie Dragomir, frun- tușii întreprinderii, un tînar șef de echipă care știe să asculte ca un adevărat specialist rotorii turbine. Deja se poate vorbi de succese de tehnologii în premieră. Nici nu-ți vine să crezi că ai de-a face cu niște debutanți într-o afit de pretențioasă industrie, parte integrantă a programului nostru energetic național.

— Dar mai ales la două lucruri m-a făcut să mă gîndesc, în repetațe rînduri, înfîlțirea mea cu inginerul Socol, în această hală înaltă, lîn- dușă, modernă, de unde pleacă întîm, pentru rîndurile țării. În primul rînd, îmi amintesc că documentele spun că, prin 1889, la Caransebeș, pe Canalul Morilor, se construește prima microhidrocentrală electrică din Europa și că, în același an, tot în luna noiembrie, orașul se înscrisese drept a doua localitate din țară ilumi- nată electric, după Timișoara. Și lăcă că astăzi, același oraș își adaugă drept blazon, între su- creșele sale de prestigiu, chiar fabricarea micro- turbinei și a turbinei. Și mă mă gîndesc acum, aici, la faptul că performanța tehnică are și ea nevoie de entuziasm, de o perspec- tivă umană și umanizată a tehnologiilor, de puțină visare și chiar poezie.

— Dimineață de noiembrie în orașul de pe două râuri, care peste numai doi ani își va sărbători sapte secol de așezare documentară. Că teza- zaurul de la Tibiscum glăsuiește de glorioase vremuri daco-romane. Dimineață de noiembrie, La Combinatul de prelucrare a lemnului, in- gineră Antoaneta Popescu, mamă a patru copii, lucrează, împreună cu soțul ei, la un nou tip de mobilă, gata să cucerască alte piețe de des- facere în lume. De la I.C.M. Caransebeș, marcă recunoscută în Asia și Africa, și bineînțeles, în Europa, pornesc ultimele vagoane dintr-o mare comandă de construcții metalice pentru export, noi tipuri de boghiorii pentru locomotivele elec- trice de mare putere. Și, în timp ce orașul își așteaptă împreună cu noi scriitorii, despre care se spune că au optat pentru călătoria cu avio- nul, noi ne gîndim cum de aici au pornit spre universul marilor valori umaniste pictorul Cor- neliu Baba și istoricul Constantin Dalcoviciu. Iar în aerul încărcat de nostalgii și speranță, cînd tinerii creatori așteaptă rezultatul con- cursului de proză „Sorin Titel”, cînd în oraș se construiește deopotrivă un cartier și o sală polivalentă, parcă auzim torogota lui Luță Lovită acompanînd „Trandafir cu creangă-n apă”, cu Ana Munteanu, dobitoare recent lau- reată la Festivalul Național „Cîntarea Româ- niei”. Și parca în lîvelele Statuții de cercetare și producție pomicolă de aici, prietenul și co- legul Iulian Borca, inginerul-sef, îmi arată un măr de aur, din înfiorătoare grădini ale spiri- tului creator, privite într-o perspectivă prof- und umană. Iar acest măr nu este altul decît însuși orașul decît să se înscrisă mai ferm în universul valorilor românești.

Nicolae Sărbu

Geta Mermeze: „Constructorii”

Lecția de istorie

La sediul cineclubului „Atelier 16” din Arad, Gheorghe Sabău mă invită să văd un scurt-metraj realizat dar încă netratat cărui ar vrea totuși să-i zică „Istoria unui steag”.

— Filmul prezintă istoria unui tricolor adus tocmai de la Pola, din Italia, de cîțiva soldați români de loc din Ineu, pînă la Alba Iulia spre a-l alătura miilor de steaguri tricolore care au strălucit imensa mulțime care a proclamat Unirea de la 1 Decembrie 1918 strigînd din vecuri peste veacuri. „Noi vrem să ne unim cu țara”. Filmul mi-a adus în minte figura unuia dintre acei soldați de la Pola, azi țăranul Valea Nicolae, octogenar, pe care îl cunoscusem cu prilejul unei lecții de istorie ținută cu toți elevii liceului din localitate, într-una din să- lile Consiliului popular orășenesc Ineu, de că- tre profesorul Ioan Vodă.

— Lingă un tablou de dimensiuni mari în care era pictată delegația acestei localități la Adunarea din 1918 de la Alba Iulia elevii se înfîl- țeau cu unul dintre cei din tablou...

— Io mi-s Hocuș, mie așa-mi zice păste numele de Valea Nicolae. În 1918, eu și ceii- lăți pe care-i vedeți aici ne-am dus din partea Inetului să facem Unirea. Si-am făcut-o. Despre mine scrie și în cartea „O zi din istoria Transilvaniei” de Vasile Netea. Să știți că ziua de 24 Ianuarie s-a împlinit peste ani la 1 Decembrie, așa au vrut-o românii. Și Mihail Viteazul. Noi n-am asuprit niciodată pe nimeni. Noi am vrut să fim noi în casa noastră. Așa este azi. Așa va fi mereu. Asta am vrut la Alba Iulia atunci în 1918...

— Și lecția de istorie, acea lecție de istorie, a rămas neștersă în memoria tinerilor ce au ascultat-o. Cu atît mai mult cu cît ea a fost continuată cu a doua ei filă în care profesorul Ioan Vodă a ilustrat istoria de azi a patriei, a așezării de pe Crișul Alb.

Ion Bițan: „Șantier”

Ineu. Numele acestei localități amintește ortu- cu de proza lui Ioan Slavici care descria acest loc cu oameni sărmani ce se ocupau cu creș- terea vitelor și care erau adeseori supuși unor adevărate drame. Inșiși oamenii în vîrstă ad înului povestesc azi despre acea localitate prăfuită, de cîmpie, care era cu ani în urmă această așezare. Ineu, acum, este un oraș cochec, complet asfaltat, cu parcuri în care florile respiră larg, cu edificii moderne, cu uni- tăți industriale ce vorbesc de progresul în care se află locul străbătut de cîntecul lin al riului în care-si ogîndeste tăcut tururile cetatea- mărturie a istoriei unde se spune că la 1801 a poposit pentru o noapte Mihail Viteazul în drumul lui duros spre Viena imperială.

— Discuții cu primarul orașului care s-a înăl- țat în frumusețe în anii noștri:

— Ce ar fi semnificativ azi, într-o remem- orare, din istoria localității?

— E greu... Localitatea e veche. Are o istorie bogată. Semnificativ este însă un drum. Drumul de la oraș la sat. Să-l rememorăm...

— Putem afirma că Ineu pînă în anii sociali- smului nu avea industrie. Existau doar cîteva mici ateliere de croitorie ori fierărie. În 1968 s-a devenit oraș, inventaria ca zestre eco- nomică două cooperative agricole de producție, două meșteșugărești și o unitate de industrie locală. În ultimul an dinamică dezvoltării sale a fost apreciabilă. Ineu are azi o unitate de industrie textilă cu 600 muncitori, de țîmpicrie și plăci fibrolemnoase, una de prelucrare prin așchiere a metalului, o unitate de confecții din „Artex”, o puternică unitate a cooperativei meșteșugărești cu 700 de muncitori, trei cooperative agricole dezvoltate și o întreprindere piscicolă importantă.

— Ineu a dobîndit aspect de oraș modern. S-au construit blocuri ce însumează 700 de aparta- mente în locul unor case dărăpănate, școli cu laboratoare moderne, magazine, o policlinică, o casă de cultură cu o sală de 400 locuri, un modern local pentru poștă și s-a dat în folo- sință un hotel cu trei nivele care a fost bote- zat „Moara cu noroc”.

— Toate acestea vorbesc elocvent de drumul la care medita primarul acestui oraș din vestul țării și care gîndea și la viitor...

— Se înțelege că devenind din sat, oraș mo- dern n-am isprăvit. Avem altele lucruri de făcut. Au început lucrările de extindere a uni- tății textile unde, în viitor, vor mai lucra încă 1.000 de oameni. Se muncește la construirea unei fabrici de mobilă ce va avea 600 muncit- ori și care va începe să producă încă în acest cîincinal. Apoi mai sînt lucrările edilitar-gos- podărești.

— O lecție de istorie la Ineu. Elocventă. Elevii liceului din localitate au ascultat cu atenție cu- vintele profesorului Ioan Vodă despre Ineu de azi, despre patrie.

— Lam privit pe țăranul Valea Nicolae cu atenție. În ochi i se vedea mulțumirea. Gîndurile celor ce au făcut unirea s-au împlinit azi. România este o țară puternică, aflată în- tr-un continuu progres, condusă de un partid clarvăzător.

— Copiii au recitat „Ce-ți doresc eu ție dulce Românie” și au cîntat „E scrie pe tricolor unire”. În glasurile lor se contopea glasul istoriei de azi și de mine.

— Un popor de mîntii Din mîntii și din popor sîntem, Din viața plurală a patriei întemeiată Pe fluvii, pe mare, pe șesuri și ceruri În genunchi-nimănu-nicodată!

— Dor Dorul cînd vine, din taină vine, Este lumină și așteptare, Sare din izvoare, din în grădine Sau dintr-o mină c-o floare. Dorul de patria din viitor Este mai mult decît dorul Și decîi izvorul Este însăși fața griului cu lumina Și griul focului Sărutat, la furnal, de mină.

— Să fii conducător de țară, Ței și geniu să-i fii,

Simt patria

Simt patria cum imi străbate gîndul Cum se adună stîncă și-n izvor Cum versul meu își rostiește rîndul Țîșnînd din taina ultimului por

Trecutul meu e-o mișche de stele O palmă dată vîntului pribeg O poezie-nveșmintată-n grele Poire de mesteacăn și de fag

Și pentru mine Patria e struna Care-a vibrat în arcul unui dac O țarină în care-notdeuna Români-au fost poezii altui veac

Văpaia ei e-aprîncă-n nemurire Făptura ei e-o stîncă de demult Ori o domniță aprigă din fire Inscind în riuri jerbe de tumult

Innobilat trecutul meu imi cere Să răscolesc mirasmele de fin Să port în mine rotunjimi de sferă Și rangul fără seamăn de Român

E timpul să-azum cum se adună Mileniile-n lacrimile noastre Cum brazii României se-nconună Cu ploile înalțului, albastre

Cum crivățul se stinge în abisuri De scinteieri, de tihnă, de omăt Cum o fecioară leagănă în visuri Carabia întîiului ei făt

Iar comunismul nu e doar o zare Ori o credință-nfrîpată-n noi El este libertatea de-a-și soare Și de-a prefăce arșița în ploii

Voi coborî cîndva ca o baladă În brazda Patriei, la pieptul ei Poet în care vîntul să se-ncreadă Și să-i culegă florile de tei

Imi caut prispă, cetera și murgul Și apele incolăcite-n vad Cu genele eu răscolesc amurgul Cînd pe retină stelele imi cad

Și goana printre aștrii veșniciei Imi dă dogoare și-n tăcere ard E-o patimă de străjă României Pe chipul meu cel fără pic de fard.

Octavian Anastasiu

Patriei

Singele cu care scriem aceste poeme nu ne aparține Ochii ce apropie aștri liniștiți (nu-s ai noștri) Nici sufletul dorind iubirea

cu pasiunea unei flori nu este-al nostru Toate acestea ne-au fost dăruite de aceeași mamă bună, cu toții sîntem un singur (poem) al PATRIEI...

George Tei

Amiază esențială

Cîntă izvoarele

Din toate părțile, patria vine Ca un imn viscolit primăvara, Ritmul e-n noi, în mine și-n tine; Din toate părțile timpului, vine țara!

Cîntă izvoarele, se-aud colinde cu ierbi, Munții tună prin ger, meditează; Pe sub lună se-aud coruri de cerbi Și coruri de căprioare se-aud sub amiază.

Istoria însăși, din înalt, se aude Din de demult, din viitor și din azi, — Anotimpurile se răsfață-n flori crude, În pieptul eroilor vor crește intruna brazi.

Materia vine și urcă visînd Prin fiecare timp și sămîntă curată, Însăși visarea e rază și gînd Cînd România din azi, spre viitor se arată.

Mult mai înalt decît înaltul pătrunde Spre cel mai de sus punct, imnul de foc Ce adună în eaze și gînduri și unde Într-o singură frunte, arzînd la un loc.

El, Intemeietorul, Ceaușescu ridică Sceptrul marelui prezent, spre alt viitor Cit din zbor și efort și-l despica Geniul acestor suverani și demn popor.

Ferestre dinspre munți

Bat munții cu piscurile-n primăvară, Ca niște cîntăreți cu miinile în strune, Se lîmpește Mureșul prin țară Iar Olțul, salbele, grăbește să-și adune;

Spre nicovala roșie a lunii s-or abate Cohortele de nori ca niște hămeșiși fierari, Dar jos pe Dunăre, la combinate Sînt sfîrșit, coloanele de foc vor bate ore mari.

Pe mii de kilometri, benzile rulante Trag din milenii întineric carbonare Iar clonțurile stîncilor, în transeter, secante Învață cosmosul cum să răsune.

Cirezi și turme din sprinceană ierbiel Se smulg prin ploii spre curcubeie, Cum sus, în cumpîna de trăsnet, cerbiel Se-ntrec din fluviul plantelor să beie.

La toate, omul zilei și-al secundeii știe Să-și dea răspuns cu-mbrățișare Și din ferestrele carpaților, mai vie Ființa lui eroică răsare.

Poporul din popor

Gîndindu-se pe sine Poporul își gîndește înfățișarea

Din mai mult ca prezentul Spre mai mult decît mine.

El își învață pînă și clipele, Apele, anotimpurile Cum să roadească și să curgă În ritmurile limbii române.

Mai mulți munți formează O echipă de munți, Mai mulți constructori Sînt un fel de amiază De sorii și frunți; Toți munții și toți oamenii Gîndindu-și cetatea, Chiar pe ea o creează!

Un popor de mîntii Din mîntii și din popor sîntem, Din viața plurală a patriei întemeiată Pe fluvii, pe mare, pe șesuri și ceruri În genunchi-nimănu-nicodată!

Dor

Dorul cînd vine, din taină vine, Este lumină și așteptare, Sare din izvoare, din în grădine Sau dintr-o mină c-o floare. Dorul de patria din viitor Este mai mult decît dorul Și decîi izvorul Este însăși fața griului cu lumina Și griul focului Sărutat, la furnal, de mină.

Să fii conducător de țară, Ței și geniu să-i fii,

Miner, oțelar și om care ară; Să fii însăși ființa acestui popor Așa înseamnă Că-i ești și lumină Și dor; Ești, acestei istorii, OMUL-DOR.

Amiază esențială

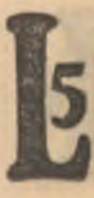
Furnalul soarelui, o zi întreagă toarnă Pe munți și-n lanuri fluviul ars de viață Încît chiar soarele lansat în muncile de vară E, mai curînd, un cetețean al cerului Muncind incendiat la față. Materia-l îmbrățișează abrupt și vertical, Un hohot de lumină-ăcest întreg demers, Muncitorimea comunistă-un univers plural, Cel mai înalt catarg de foc din univers!

Un imn stăpin pe demnită-i glasul ei ă tribun, Se-aude-n tot ce sîntem, sonorizînd idei; Dat mi-i, un imn de slavă, să instrun Acestui timp de aur; de foc sint anii mei!

Amiază demiurgică în soarta României, Ești fluviul vertical, eroică lumină, Ești echilibrul forței, oda bucuriei Într-o epocă unică, umană și deplină.

Un OM gîndind o țară, o țară-n el punînd Și vis și viitor, destinul ei de-acum; Prin Ceaușescu, om și țară și pămînt Uniți spre devenire sint, pe-același mare drum

Ion Crînguleanu

FORME ȘI IDEI LITERARE ROMÂNESTI

INEDIT UN NOU CONCEPT CRITIC

O imagine a realității literare românești, așa cum se prezintă ea astăzi, înainte de deschiderea istorică produsă și în domeniul culturii, de documentele Congresului al IX-lea al partidului a dat roadele așteptate. Avem, se poate spune, această față zărite, a literaturii române bogată, omogenă, aflată în plină evoluție, consolidată de o înțeleaptă valorificare a moștenirii literare, întemeiată pe criterii valorice, direcționată de o ideologie literară cu principii ferme și cu un

sentiment activ al tradiției majore, îmbogățită această, acum, de creația propriu-zisă care, păstrându-se în cadrele sigure ale direcțiilor mari de cultură românească, a putut să dea un răspuns original, nou și inovator, la întrebări care aparțin omului modern.

Memorie a literaturii române clasice, majore, a marilor valori fundamentale; ideologie lucidă, așezând punți între un trecut mult milenar, un prezent febril și un viitor cultural sigur; creație originală, stabilind identitatea ființei estetice și pozitia ei în lume — iată, în mare, ce definește literatura română de azi, confirmând existența unor forme și idei literare specifice.

Este indiscutabil că avem literatură pe care vremea noastră o cere, peecetea ei în istorie; avem, prin urmare, posibilitatea de a lăsa un semn inconfundabil către viitorime, trăind și scriind în limba română, cu poporul român și pentru el, scriitorul de azi, din România socialistă, își îndepărtează misiunea pe care istoria i-a încredințat-o.

Este foarte greu să înțelegem personalitatea lui G. Ibrăileanu. Cel care și-a fost elevi l-au admirat și l-au iubit pentru că farmecul lui personal, de prieten sau de profesor, i-a cucerit de la primul contact cu el. Alții, pentru că Ibrăileanu era, în mod sigur, unul din cei mai mari critici literari români și pentru că Ibrăileanu s-a aplecat a fi, spre sfârșitul vieții sale, un adim observator al vieții în Privind viața și un remarcabil romancier în Adela. Cu toate că în unele din articolele sale de critică și istorie literară el se exprima neglijent sau familiar, ceea ce a deranjat pe P. Constantinescu să întrebându-l cuvinte dure despre stilul lui Ibrăileanu, cuvintele nemeritate de un asemenea om, Ibrăileanu fermeca prin conversație și ne farmeca și prin scris. De altfel, aștea din articolele sau lucrările sale sînt scrise admirabil, cu o măiestrie de prim ordin, iar romanul Adela și el în această grupă de opere ale sale. Oriunde, neclintite de limbă vor fi fost în exprimarea sa, și probabil erau, fostul său elev de la Universitatea din Iași, I. M. Rașcu spune acest lucru în volumul de amintiri pe care l-a apărut acum aproape de douăzeci de ani. Ibrăileanu întrecea în genere pe contemporanii săi prin darul cu totul neașteptat al conversației, prin bogăția de idei originale, prin caracterul afectuos al exprimării. Așa că I. M. Rașcu, care în același volum de amintiri declară că nu și-a însușit ideile despre literatură ale lui Ibrăileanu, ale revistei Viața românească, și că el a devenit, ca student deja, adept al simbolismului în literatură și, deci, al curentului reprezentat la noi de Ov. Densusiașiu, adaugă că totuși afecțiunea lui se îndreaptă către Ibrăileanu, care era atât de apropiat să fieștețe de oameni, și nu către Ov. Densusiașiu care era rece chiar cu prietenii și adeptii săi. Ca Ibrăileanu a fost un profesor excepțional, știu toți ce l-au fost elevi la liceu sau la Universitate. De altfel, întodeauna un mare om va fi și un mare profesor.

Memoria valorilor fundamentale

O etapă, un bilanț: sub acest titlu scriam într-una din paginile acestei reviste (10 decembrie 1982) un succint articol în care dădeam seamă de două fapte: pe de o parte de nemăntințința, în întreaga istorie a culturii românești, a vastei opere de reeditare a clasicii de tot genul, iar pe de altă parte, cu modestia ce cred că ne caracterizează, despre spiriții pe care am scotocit să-i dăm tutușul, care au trudit (și lucrează în continuare) la fundamentarea culturii noastre. Nu eram, cu mulți ani în urmă, cel mai nimerit să fac acest gest, nu sînt nici astăzi print-o calificare, toluși, în timpul lucrului, numai că faptele se îmbeie de la sine și orice om cu vederea clar le poate constata.

Acetia de astăzi, bună și încheagă moștenire pentru urmași. Astfel editiile Koșăniceanu, Bolidineanu, Negruzi, Sadoveanu, Goga, Blaga etc., serii întregi de corespondență (ait de strătoare peste timp) și urmează cursul lor firesc.

Deși nu am vădit încă oarecum o înțelegere a marilor valori fundamentale ale literaturii românești, și că el a devenit, ca student deja, adept al simbolismului în literatură și, deci, al curentului reprezentat la noi de Ov. Densusiașiu, adaugă că totuși afecțiunea lui se îndreaptă către Ibrăileanu, care era atât de apropiat să fieștețe de oameni, și nu către Ov. Densusiașiu care era rece chiar cu prietenii și adeptii săi. Ca Ibrăileanu a fost un profesor excepțional, știu toți ce l-au fost elevi la liceu sau la Universitate. De altfel, întodeauna un mare om va fi și un mare profesor.

Deși nu am vădit încă oarecum o înțelegere a marilor valori fundamentale ale literaturii românești, și că el a devenit, ca student deja, adept al simbolismului în literatură și, deci, al curentului reprezentat la noi de Ov. Densusiașiu, adaugă că totuși afecțiunea lui se îndreaptă către Ibrăileanu, care era atât de apropiat să fieștețe de oameni, și nu către Ov. Densusiașiu care era rece chiar cu prietenii și adeptii săi. Ca Ibrăileanu a fost un profesor excepțional, știu toți ce l-au fost elevi la liceu sau la Universitate. De altfel, întodeauna un mare om va fi și un mare profesor.

Deși nu am vădit încă oarecum o înțelegere a marilor valori fundamentale ale literaturii românești, și că el a devenit, ca student deja, adept al simbolismului în literatură și, deci, al curentului reprezentat la noi de Ov. Densusiașiu, adaugă că totuși afecțiunea lui se îndreaptă către Ibrăileanu, care era atât de apropiat să fieștețe de oameni, și nu către Ov. Densusiașiu care era rece chiar cu prietenii și adeptii săi. Ca Ibrăileanu a fost un profesor excepțional, știu toți ce l-au fost elevi la liceu sau la Universitate. De altfel, întodeauna un mare om va fi și un mare profesor.

S-a întimplat ceva cu totul nou în cultura românească în ultimele decenii: O cernere și discernere a tradiției; o punere a ei în evidență; o integrare în plan istoric; o rezonanță roșitoare pentru prezent. S-a renunțat, cum am mai spus, la opere alese, s-a editat, în schimb mult și cu o corectitudine de aparat critic de învidiat chiar pentru edituri de prestanță de aitura.

Deși nu am vădit încă oarecum o înțelegere a marilor valori fundamentale ale literaturii românești, și că el a devenit, ca student deja, adept al simbolismului în literatură și, deci, al curentului reprezentat la noi de Ov. Densusiașiu, adaugă că totuși afecțiunea lui se îndreaptă către Ibrăileanu, care era atât de apropiat să fieștețe de oameni, și nu către Ov. Densusiașiu care era rece chiar cu prietenii și adeptii săi. Ca Ibrăileanu a fost un profesor excepțional, știu toți ce l-au fost elevi la liceu sau la Universitate. De altfel, întodeauna un mare om va fi și un mare profesor.

Deși nu am vădit încă oarecum o înțelegere a marilor valori fundamentale ale literaturii românești, și că el a devenit, ca student deja, adept al simbolismului în literatură și, deci, al curentului reprezentat la noi de Ov. Densusiașiu, adaugă că totuși afecțiunea lui se îndreaptă către Ibrăileanu, care era atât de apropiat să fieștețe de oameni, și nu către Ov. Densusiașiu care era rece chiar cu prietenii și adeptii săi. Ca Ibrăileanu a fost un profesor excepțional, știu toți ce l-au fost elevi la liceu sau la Universitate. De altfel, întodeauna un mare om va fi și un mare profesor.

Deși nu am vădit încă oarecum o înțelegere a marilor valori fundamentale ale literaturii românești, și că el a devenit, ca student deja, adept al simbolismului în literatură și, deci, al curentului reprezentat la noi de Ov. Densusiașiu, adaugă că totuși afecțiunea lui se îndreaptă către Ibrăileanu, care era atât de apropiat să fieștețe de oameni, și nu către Ov. Densusiașiu care era rece chiar cu prietenii și adeptii săi. Ca Ibrăileanu a fost un profesor excepțional, știu toți ce l-au fost elevi la liceu sau la Universitate. De altfel, întodeauna un mare om va fi și un mare profesor.

Multe opere de seamă ale trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat au primit haine nouă, au fost prefatate și comentate după criteriul noi, intrind astfel într-un fructuos dialog cu spiritul contemporan. Resurrecția clasicii a dat zîmbirii actuale un imboid și a determinat o conștientizare a lucrării artistice, o încadrare mai fermă în făgășul specific, inconfundabil al spiritualității noastre.

Ligia Macovei: „Ofrandă”

Multe opere de seamă ale trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat au primit haine nouă, au fost prefatate și comentate după criteriul noi, intrind astfel într-un fructuos dialog cu spiritul contemporan. Resurrecția clasicii a dat zîmbirii actuale un imboid și a determinat o conștientizare a lucrării artistice, o încadrare mai fermă în făgășul specific, inconfundabil al spiritualității noastre.

Multe opere de seamă ale trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat au primit haine nouă, au fost prefatate și comentate după criteriul noi, intrind astfel într-un fructuos dialog cu spiritul contemporan. Resurrecția clasicii a dat zîmbirii actuale un imboid și a determinat o conștientizare a lucrării artistice, o încadrare mai fermă în făgășul specific, inconfundabil al spiritualității noastre.

Multe opere de seamă ale trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat au primit haine nouă, au fost prefatate și comentate după criteriul noi, intrind astfel într-un fructuos dialog cu spiritul contemporan. Resurrecția clasicii a dat zîmbirii actuale un imboid și a determinat o conștientizare a lucrării artistice, o încadrare mai fermă în făgășul specific, inconfundabil al spiritualității noastre.

Multe opere de seamă ale trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat au primit haine nouă, au fost prefatate și comentate după criteriul noi, intrind astfel într-un fructuos dialog cu spiritul contemporan. Resurrecția clasicii a dat zîmbirii actuale un imboid și a determinat o conștientizare a lucrării artistice, o încadrare mai fermă în făgășul specific, inconfundabil al spiritualității noastre.

Multe opere de seamă ale trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat au primit haine nouă, au fost prefatate și comentate după criteriul noi, intrind astfel într-un fructuos dialog cu spiritul contemporan. Resurrecția clasicii a dat zîmbirii actuale un imboid și a determinat o conștientizare a lucrării artistice, o încadrare mai fermă în făgășul specific, inconfundabil al spiritualității noastre.

Multe opere de seamă ale trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat au primit haine nouă, au fost prefatate și comentate după criteriul noi, intrind astfel într-un fructuos dialog cu spiritul contemporan. Resurrecția clasicii a dat zîmbirii actuale un imboid și a determinat o conștientizare a lucrării artistice, o încadrare mai fermă în făgășul specific, inconfundabil al spiritualității noastre.

Multe opere de seamă ale trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat au primit haine nouă, au fost prefatate și comentate după criteriul noi, intrind astfel într-un fructuos dialog cu spiritul contemporan. Resurrecția clasicii a dat zîmbirii actuale un imboid și a determinat o conștientizare a lucrării artistice, o încadrare mai fermă în făgășul specific, inconfundabil al spiritualității noastre.

Multe opere de seamă ale trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat au primit haine nouă, au fost prefatate și comentate după criteriul noi, intrind astfel într-un fructuos dialog cu spiritul contemporan. Resurrecția clasicii a dat zîmbirii actuale un imboid și a determinat o conștientizare a lucrării artistice, o încadrare mai fermă în făgășul specific, inconfundabil al spiritualității noastre.

Creția literară, între tradiție și inovație

O morfologie a literaturii române contemporane — căci o sintaxă a ei înseamnă o istorie în adevăratul, deplinitul înțeles al cuvintului — ar trebui să nu aparute, o parte dintr-o parte, în ultimul timp, pe care să le definească, să le numească, să le descrie genetic, să le feribizeze (dacă este posibil). Operațiunea, greu de întreprins, ar duce la preparativele strict necesare unei abordări de anvergură a literaturii, ar putea stabili canale de comunicare cu alte momente sincronice decupate și morfologic analizate, în orientabilitatea lor, ar putea stabili noutatea absolută, ca invenție pură dar și ca rezultat firesc al unei dezvoltări anterioare, ar individualiza, în fine, acele forme literare, culturale, ce-si dovedesc maxima vitalitate, imposibil de stins de la sine ori din afară.

Mi se pare simptomatic, de pildă, că în jurul romanului Zăpezile de-acum un veac, de Paul Anghel, se poartă, în contextul discuțiilor generale despre forme, ațtea certuri dacă este un roman-fluviu, un socio-roman, un roman eseciv, un roman reportajesc, etc. Apropierea lui, ca structură internă, de epurările homerice rezolvă lucrurile doar la suprafață, pentru că se poate încă discuta, prin ricioșe, ce sînt acestea. Tocmai dezinteresul pentru forma în sine, din partea autorului, centrarea se pe mitezul fierbinte al lucrului, urmărea ideilor și a unei idei directoro, face ca acest monument al logosului din zilele noastre să scape oarecum în inefabil din plasa unor forme ce vrea să-l prindă cu orice preț. Fiul secretului, de Ion Lăncrănjan, propune, într-un singur roman, patru modalități de abordare a aceluiași subiect implicind, în cele din urmă, cititorul în centrarea destinului personajului principal, acordindu-i celui care participă la lectură dreptul de a dezbate cazul lui Vasile pozdare. Este o modalitate de a prezenta ideile, o metodă personală, subiectivă, de înaintare în timpul cunoașterii pe care autorul însuși nu-l găsește deplin limpezit, curățat de prejudecăți.

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita timp cit este păstrat numai în acte și în tratate aride de istorie. Mi se pare interesant, apoi, romanetele care derivă din reportaj — atunci cînd izbutesc a ridica această formă caracteristică la înălțimea literaturii adevărate. Reportajul însuși, cînd este făcut de un Ilie Purcaru, de pildă, ori de un Mihai Pelin, propune o mișcare interioră dramatică ce atrage cititorul cu forța literaturii adevărate. Derivînd din reportaj, interviul pare una dintre cele mai incitante forme literare actuale,

Importante sînt, pentru momentul actual, așa-numitele romane-document (Radu Theodoru, Petru Vintilă, Mihai Șoișan, Varian Arachelian etc.), care, plasate tematice în domeniul istoriei, cu un scop pedagogic pregnant, reușesc a reinvia un trecut ce riscă a se pierde, în amănuntele lui, atita

